

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

SINTEZA

acțiunii de control efectuată la Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR)

Corpul de control al prim-ministrului a efectuat o acțiune de documentare la COMPANIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE A INFRASTRUCTURII RUTIERE (CNAIR), care a vizat perioada 01.01.2018 - 01.11.2020, în urma căreia au rezultat următoarele constatări:

1. Cadrul legislativ prin care au fost stabilite modul de organizare și funcționare a CNAIR, obiectul de activitate al acesteia și mecanismele de finanțare și implementare a proiectelor este tranzitoriu, neclar și deficitar, cu potențial de a genera riscuri în implementarea proiectelor de infrastructură națională de transport rutier.

2. În perioada ianuarie 2018 - iunie 2020, reprezentantul Ministerului Finanțelor Publice în cadrul CA al CNAIR a fost numit pentru perioade scurte de timp, în rest, CNAIR a fost administrată de către un consiliu care nu avea în componență acest specialist, ceea ce contravine Statutului CNAIR.

Având în vedere faptul că, o parte din hotărârile CA al CNAIR au fost luate de către un consiliu de administrație **nelegal constituit**, a fost creată o vulnerabilitate a acestor acte, în sensul că nu poate fi exclusă posibilitatea ca acestea să facă obiectul unor solicitări de anulare înaintate de către persoanele care pot justifica un interes personal, născut și actual.

3. CA al CNAIR a funcționat, în unele perioade, cu un număr par al membrilor, contrar prevederilor legale.

4. Nu a fost respectat termenul de declanșare și de finalizare a selecției administratorilor CNAIR prevăzut de *OUG nr. 109/2011*, cu modificările și completările ulterioare.

5. Numirea provizorie a membrilor CA al CNAIR, efectuată în baza prevederilor art. 64¹ alin. (3) și alin. (5) din *OUG nr. 109/2011*, cu modificările și completările ulterioare, a avut

drept consecință atât lipsa unui plan de administrare, cât și conducerea companiei fără existența unui plan de management.

6. Subunitățile CNAIR realizează achizițiile publice în calitate de unități operaționale separate în temeiul excepției prevăzute de art. 10 alin. (2) din *Legea nr. 98/2016*, cu modificările și completările ulterioare, fără respectarea cumulativă a condițiilor prevăzute la 10 alin. (3) din *Legea nr. 98/2016*, cu modificările și completările ulterioare, fiind astfel create și materializate premisele divizării contractelor de achiziție cu încălcarea prevederilor art. 11 alin. (2) din *Legea nr. 98/2016*, cu modificările și completările ulterioare.

7. La nivelul CNAIR nu a fost elaborată și aprobată o procedură proprie în baza căreia să fie atribuite contractele de achiziție a serviciilor sociale și a altor servicii specifice, nefiind respectate prevederile legale instituite de *Legea nr. 98/2016*, cu modificările și completările ulterioare.

8. Au fost constatate întârzieri semnificative, față de durata estimată inițial în derularea majorității procedurilor de atribuire care au avut ca obiect proiectarea și/sau execuția de autostrăzi, precum și în toate etapele prevăzute pentru desfășurarea acestor proceduri.

9. Documentațiile de atribuire elaborate de autoritatea contractantă nu au conținut toate informațiile necesare pentru a asigura operatorilor economici o informare completă, corectă și precisă cu privire la cerințele achiziției, așa cum este prevăzut la art. 154 din *Legea nr. 98/2016*.

10. Procedura de achiziție publică a contractelor pentru proiectarea și execuția autostrăzii Lugoj - Deva, Loturile 2 și 3 a fost demarată de CNAIR în data de 03.04.2012, cu toate că se cunoștea la acel moment necesitatea reluării evaluării impactului asupra mediului cu realizarea evaluării adecvate. Acest fapt a condus ulterior la mai multe litigii între CNAIR și antreprenori, generate, în principal, de întârzieri și de întreruperi ale lucrărilor cauzate de implementarea măsurilor suplimentare, impuse prin Acordul de mediu revizuit, emis ulterior semnării contractelor, care au generat lucrări și costuri suplimentare față de cele prevăzute în contracte.

Decizia de încetare parțială a contractului „*Proiectare și execuție autostrada Lugoj - Deva, Lot 2*”, luată în mod unilateral de către CNAIR și modul ineficient de reprezentare al companiei în Dosarul de arbitraj comercial internațional au condus la pronunțarea unei hotărâri arbitrale nefavorabile CNAIR, cu posibile consecințe majore asupra patrimoniului companiei prin obligarea la plata de daune interese, cheltuieli de judecată și de arbitraj de

aproximativ 249 milioane lei și la prelungirea pe o perioadă ce nu poate fi determinată la acest moment, a termenului de finalizare a obiectivului de investiții.

Termenul de finalizare a obiectivului de investiții a fost întârziat cu peste 1.600 de zile față de termenul inițial din contract. La acest termen se va adăuga și întreaga durată lucrărilor nefinalizate, estimată la aproximativ 48 de luni și posibil aceea a derulării a unei noi proceduri de achiziție pentru aceste lucrări.

11. La data rezilierii (27.08.2019) de către CNAIR a contractului încheiat în anul 2013 pentru proiectarea și execuția autostrăzii Lugoj - Deva - Lot 3, progresul fizic al lucrărilor și progresul financiar au fost peste 90%, dar expertizele tehnice efectuate de CNAIR după reziliere au concluzionat că este necesară remedierea unor lucrări executate, fapt generat de cauze multiple care au apărut în fazele de proiectare și execuție a lucrărilor, indicând o gestionare defectuoasă a contractului care a cauzat costuri suplimentare și decalarea cu peste 1300 zile a termenul de finalizare a obiectivului de investiții.

Gestionarea defectuoasă a contractului, deciziile de reziliere a contractului luate de către CNAIR și ulterior de către antreprenor, au condus la o serie de litigii, încă nefinalizate, cu posibile consecințe asupra patrimoniului CNAIR prin obligarea, în cazul pronunțării unor hotărâri defavorabile, la plata de daune interese, cheltuieli de judecată și de arbitraj.

Ca urmare a verificărilor efectuate, Ministerul Transporturilor a constatat că unele persoane din cadrul CNAIR nu și-au îndeplinit în mod corespunzător obligațiile legale și atribuțiile de serviciu, fiind sesizate organele abilitate de lege cu privire la indiciile de săvârșire a unor fapte de natură penală.

12. Procedurile de atribuire a proiectării și execuției Autostrăzii de centură București („ACB”) au fost inițiate fără revizuirea/actualizarea studiului de fezabilitate din anul 2008 (prevăzută în MPGT a se realiza în anul 2021), astfel încât acesta să fie corelat cu cerințele actuale ale legislației europene și naționale (avizele obținute erau de principiu și nu conforme, fără a fi angajată responsabilitatea emitenților).

13. Utilizarea în cadrul documentației de atribuire a ACB Sud, a Studiului de fezabilitate din anul 2008, precum și a faptului că Studiul de fezabilitate al obiectivul de investiții „Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație și alte folosințe” nu a fost aprobat până la data controlului (deși a fost aprobat de CTE al MT în anul 2012) au condus la aprobarea realizării unei construcții utilizabile pe o perioadă determinată (care nu asigură navigabilitatea pe râul Dâmbovița). În acest context, CN Administrația Canale Navigabile S.A. Constanța urmează să desființeze această construcție și să realizeze alta, din costuri proprii, care să respecte condițiile de navigabilitate.

14. Decizia comisiei de evaluare de a considera acceptabile două oferte depuse pentru atribuirea Lotului 3 al ACB Sud, care depășeau valoarea estimată, fără a avea dovada că există fonduri suplimentare care se pot disponibiliza, a condus (printre alte motive) la anularea raportului procedurii precum și a tuturor actelor anterioare și/sau subsecvente ori conexe, de către Curtea de Apel București.

15. Planificarea defectuoasă a etapelor derulării proiectului de realizare a ACB Sud, precum și a duratei mari de pregătire a documentației de atribuire a serviciilor de supervizare și verificare proiecte, au condus la situația în care pentru aproximativ un an de derulare a contractelor de proiectare și execuție a lucrărilor, CNAIR să nu beneficieze de serviciile de supervizare și de verificatorii de proiect aferenți procedurii de atribuire inițiate la data de 20.07.2019.

Inițierea cu întârziere a achiziției serviciilor de verificatori de proiect autorizați, a creat premisele ca documentele tehnice realizate de către Antreprenorii celor trei loturi să nu poată fi verificate și aprobate de către verificatorii de proiect angajați de către CNAIR, în conformitate cu graficul de lucrări prevăzut în contractele de proiectare și execuție ale ACB Sud.

Prin acceptarea realizării verificării documentelor tehnice aferente lotului 2 al ACB Sud de către verificatori angajați de către Antreprenor, nu au fost respectate prevederile legale, potrivit cărora verificarea tehnică a proiectelor se realizează prin grija și responsabilitatea investitorului/ proprietarului/administratorului, în speță CNAIR, de către verificatori de proiecte angajați de acesta.

16. Utilizarea în cadrul procedurilor de atribuire ale unor contracte de proiectare și execuție a unor documentații de atribuire care au cuprins documente neactualizate (Acorduri de mediu sau studii de fezabilitate), au avut/pot avea un impact financiar important și au provocat/pot provoca întârzieri în implementarea proiectelor (cum este cazul Loturilor 2 și 3 ale Autostrăzii Lugoj - Deva și ACB Sud).

De asemenea, având în vedere faptul că aceste obiective de investiții sunt cofinanțate din fonduri structurale europene, prin nefinalizarea acestora în termenele prevăzute de contractele de finanțare se generează un risc de aplicare a corecțiilor financiare din partea instituțiilor europene.

17. S-a constatat că încheierea de către CNAIR a 3 contracte cu o societate privată fără a utiliza catalogul electronic/anunțul prealabil sau prin consultarea a minimum trei candidați, s-a realizat cu încălcarea prevederilor Normelor interne CNAIR și neasigurarea unei concurențe reale în raport cu art. 43 alin. (3) lit. a) din *Normele aprobate prin HG nr. 395/2016*, cu

modificările și completările ulterioare, fapt ce a condus la încălcarea principiului nediscriminării prevăzut la art. 2 alin. (2) lit. a) din *Legea nr. 98/2016*, cu modificările și completările ulterioare.

18. Având în vedere faptul că la nivelul DRDP Constanța au fost achiziționate direct 30 calculatoare desktop și 10 calculatoare laptop, iar valoarea cumulată a achizițiilor a fost de 176.000 lei, fără TVA, se constată că a fost depășit pragul legal stabilit, fiind divizate cele două achiziții cu încălcarea prevederilor legale incidente.

Potrivit prevederilor art. 13 alin. (6) din *OUG nr. 87/2020*, CCPM a sesizat organele de urmărire penală.

* * *

Pentru remedierea deficiențelor constatate, CCPM a formulat propuneri și recomandări a căror implementare este monitorizată în cadrul acțiunilor de evaluare post-control.